

Biuletyn informacyjny rolnictwa ekologicznego Europy Środkowej i Wschodniej

NR. 31

GRUDZIEŃ 2012

EkoConnect

Międzynarodowe Centrum
Rolnictwa
Ekologicznego Środkowej
i Wschodniej Europy

Phone: +49 351-20 66 172

Fax: +49 351-20 66 174

info@ekoconnect.org

www.ekoconnect.org

Drodzy Czytelnicy,

Przed nami podjęcie ważnych decyzji, wybór kierunku, który zadecyduje o tym jak w przyszłości będzie wyglądał nasz system dostaw żywności. Zmiany klimatyczne nie są już jedynie tematem debaty pomiędzy naukowcami, lecz rzeczywistością. Susza w lecie w Stanach Zjednoczonych trwająca tygodniami oraz zbyt obfite opady deszczu w Argentynie w październiku znacząco wpłynęły na wielkość plonów zbóż i ziaren soi na skutek czego zanotowano na światowym rynku 60% wzrost cen ziarna oraz postępującą klęskę głodu w strefie Sahelu w Afryce. Było to kolejne ostrzegające o narastającym problemie wydarzenie, które pokazało, że najbardziej niebezpiecznych nie stać już na zakup żywności, zatem nie powinniśmy przekształcać naszego ziarna w paliwo.

Christopher Stopes, Prezes grupy IFOAM UE (Międzynarodowej Federacji Ruchów Rolnictwa Ekologicznego) powiedział: „Współzależność między rolnictwem a naszymi zasobami naturalnymi jest kluczowa dla zapewnienia długofalowego bezpieczeństwa żywnościowego. Podkreśla ona pilną potrzebę skonfrontowania się z głównymi wyzwaniami stawianymi przez środowisko naturalne przed sektorem produkcji żywności w Unii Europejskiej. Rolnictwo ekologiczne jest przygotowane by sprostać takim problemom jak prawidłowa gospodarka wodna, ochrona gleby oraz zmiany klimatyczne, ponieważ zapewnia odpowiednie podejście – system zapewniający wydajność zasobów oraz odpowiadający wymaganiom klimatu.”

Niektórzy członkowie naszej cywilizacji zanieczyszczają środowisko bardziej a niektórzy mniej, ale wszyscy obywatele świata są odpowiedzialni za obecną sytuację. Każdy z nas może choć trochę przyczynić się do zmniejszenia skutków zanieczyszczeń i zmian klimatycznych. Jednym z kluczowych czynników jest przejście na bardziej zrównoważone rolnictwo. Powiedzmy wszyscy całemu światu, że jesteśmy za zieloną przyszłością! Wyjaśnijmy naszym rodzinom, przyjaciołom, kolegom i partnerom, dlaczego powinni wspierać ruch ekologiczny! Wszyscy razem dokonamy tego!

Zapraszamy do przeczytania naszego listu informacyjnego!

Drodzy czytelnicy, zwolennicy, koledzy i partnerzy, życzymy Wam Wesołych i Spokojnych Świąt Bożego Narodzenia oraz pełnego sukcesów początku 2013 roku.

Gatis Caics & Bernhard Jansen, EkoConnect

Z angielskiego przetłumaczyła: Ilona Sosna. Korekta: Krzysztof Dryś

* * * * *

Spis treści:

1. WPR 2014–2020: Dążenie do bardziej zrównoważonego rolnictwa?
2. Regionalność jako argument sprzedażowy? Dyskusje w całej Europie
3. Ekologiczny chów kurek niosek
4. Przemysł naturalny, przetwórstwo i handel w trzech Państwach Nadbałtyckich
5. Eksport ekologicznego ziarna z Litwy na rynki Północnej i Zachodniej Europy.
- Zwierzęta pociągowe – staromodne czy na czasie?
6. Zwierzęta pociągowe – staromodne czy na czasie?
7. Certyfikaty ekologiczne teraz dostępne w całej Europie
8. Organic Marketing Forum 2013 - nowa koncepcja networkingowa i wydłużona wystawa
9. Nowe książki dotyczące upraw organicznych
10. Nadchodzące wydarzenia

EKOconnect
Organic Agriculture Moving East

Tylko do 28. lutego 2013 zapisy w ramach
OFERTY RABATOWEJ

Organic
Marketing
Forum ●

Europejska fachowa wystawa produktów
organicznych i networkingowa konferencja
17. - 19. czerwca 2013, Warszawa

www.organic-marketing-forum.org

1. WPR 2014–2020: Dążenie do bardziej zrównoważonego rolnictwa?

Podczas gdy ten artykuł jest tłumaczony, by trafić do czytelników w 10 językach, Unia Europejska decyduje o przyszłości rolnictwa w Europie.

“Potrzebne są radykalne zmiany dotyczące żywienia i rolnictwa na terenie Europy. Istnieje wiele problemów takich jak skażenie środowiska, zanik bioróżnorodności, utrata żyznych gleb, zanieczyszczenie wód i zwierzęta trzymane w złych warunkach”. Tymi słowami Christopher Stopes, prezes IFOAM EU Group, skomentował trwającą debatę na temat polityki rolnej UE w nadchodzących latach. Mając doczynienia z milionami hektarów gruntów rolnych w Europie, które są dotknięte degradacją gleby, jedną z najpilniejszych kwestii, jaką musi rozwiązać ta reforma, jest to, jak utrzymać żyzność gleby. We wniosku Wspólnej Polityki Rolnej (Common Agriculture Policy, CAP) 2014–2020 określono 3 główne priorytety. Są to: konkurencyjne metody wytwarzania żywności, zrównoważone zarządzanie surowcami naturalnymi i łagodzenie zmian klimatycznych poprzez promowanie rolnictwa ekologicznego i zrównoważony rozwój terytorialny.

Zgodnie z obecnym wnioskiem Komisji Europejskiej dotyczącym WPR podstawowe dopłaty byłyby przydzielane tak, że te kraje, które teraz otrzymują mniej niż 90% średniej UE, dostałyby więcej, a różnica między nimi miałaby stopniowo zmniejszać się o 1/3 w przeciągu danego okresu przejściowego. To oznaczałoby, że rolnicy nowych państw członkowskich UE, którzy otrzymują dopłaty bezpośrednie poniżej 90% średniej UE (np. kraje bałtyckie, Polska, Czechy, Słowacja, Węgry, Słowenia, Rumunia, Bułgaria) wciąż otrzymywałyby kwoty znacznie poniżej średniej UE. Niektóre rządy krajów Europy Centralnej i Wschodniej złożyły wnioski do UE z prośbą o rozporządzenie podstawowymi dopłatami w bardziej zrównoważony sposób.

Co obecny plan oznaczałoby dla rolników ekologicznych? Zwiększone dopłaty dla rolnictwa ekologicznego byłyby wypłacane z Filaru II (program rozwoju obszarów wiejskich), a rolnictwo ekologiczne stałoby się celem samym w sobie w ramach programu rozwoju rolnictwa obszarów wiejskich, a nie tylko jednym z wielu programów rolno-środowiskowych. Dokładne stawki za hektar dalej ustalałyby rządy państw.

Ekologiczna dopłata zwana "zielonym komponentem" wynosiłaby 30% dopłat bezpośrednich w ramach Filaru I. Pozostałe 70% z kwoty dla każdego z krajów byłoby przeznaczone na podstawowe dopłaty i inną pomoc dla młodych rolników, małych gospodarstw, mniej korzystnych regionów rolnych i na wsparcie wybranych produktów.

Wszyscy rolnicy, aby otrzymać dopłatę, byłiby zobowiązani spełniać warunki wspomnianego wyżej "zielonego komponentu" takie jak zróżnicowanie upraw (rolnik musiałby uprawiać co najmniej 3 rodzaje upraw, o minimalnej powierzchni 5% pola, a największa uprawa nie mogłaby przekroczyć 70% całej powierzchni pola gruntów rolnych), utrzymywanie stałego pastwiska (łąka) i przeznaczenie co najmniej 7% powierzchni pola na użytek ekologiczny (np. granice pola, żywopłoty, drzewa, ugory, elementy krajobrazowe, biotopy, pasy buforowe, zalesione tereny). Ekologiczni wytwórcy automatycznie kwalifikowaliby się do "zielonego komponentu" bez dodatkowych wymagań, gdyż działają w sposób przyjazny dla środowiska. Obecne dyskusje w Parlamencie UE mają na celu zmniejszenie kryteriów poprzez rozszerzenie definicji uprawy ekologicznej, dzięki czemu nie tylko rolnicy ekologiczni kwalifikowaliby się automatycznie do "zielonego komponentu". Rozmowy te mają również na celu wprowadzenie mniej surowych programów zatwierdzających, bazujących na podobnych kryteriach.

Aby znacznie zapobiec rolnictwu na wielką skalę, wniosek Komisji Europejskiej dotyczący WPR ogranicza wsparcie, które poprzez podstawowe dopłaty może otrzymać pojedyncze gospodarstwo o kwocie do 300 000 euro rocznie. Podstawowe dopłaty przekraczające 150 000 euro rocznie musiałyby zostać zredukowane według wzoru. Jeśli ten wniosek przejdzie możliwe będzie większe wsparcie rozwoju obszarów wiejskich i wprowadzanie zmian. Od samego początku negocjacje WPR (opisane powyżej) miały dotyczyć działań na rzecz środowiska w Europie, poprawy warunków społeczności wiejskich i długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego. Jednak w Parlamencie Europejskim w dyskusjach Komisji Rolnictwa i Rady Ministrów (państwa członkowskie) wsparcie dla zrównoważonego rolnictwa, takiego jak rolnictwo ekologiczne, jest małe wśród decydentów. Teraźniejsze debaty w czasie kryzysu finansowego dotyczą potencjalnych cięć budżetowych UE. Propozycja kompromisu została opublikowana 14 listopada przez Przewodniczącego Rady Europejskiej Hermanna van Rompuy, który chce osłabić "zielony komponent" i zmniejszyć budżet na rozwój wsi o 13%w stosunku do obecnego budżetu na rozwój obszarów wiejskich na lata 2007–2013. Rozwój obszarów wiejskich odgrywa kluczową rolę w ustaleniu priorytetów UE w zakresie środowiska i socjoekonomii. Nie może on paść ofiarą poważnych cięć budżetowych. Liderzy UE zgromadzili się na szczycie budżetowym UE w Brukseli, w dniach 22–23 Listopada, by zadecydować o budżecie UE na lata 2014–2020. Jednakże

rozmowy zostały zerwane i nie osiągnięto żadnego porozumienia. Ostateczne rozmowy powinny odbyć się w lutym lub marcu 2013.

Martin Häusling, przedstawiciel partii ekologicznych w Parlamencie Europejskim na temat polityki agrarnej mówi: "Partie ekologiczne będą współpracować z krajowymi i międzynarodowymi instytucjami w celu osiągnięcia bardziej zrównoważonego rolnictwa i sprawiedliwego podziału funduszy publicznych. Naszymi poprawkami próbujemy zmienić WPR na przyjazną środowisku i bardziej uczciwą dla europejskiego rolnictwa."

Isabelle Autissier, prezes francuskiego oddziału WWF o rolnictwie: "W czasie kolejnej tury negocjacji liderzy muszą przypomnieć rolnikom, że dostaną oni dopłaty bezpośrednie tylko, gdy spełnią obowiązujące warunki. Jak widać nie miało to siły przebicia podczas negocjacji. Kontynuowanie obecnego systemu, który wspiera szkodliwe praktyki rolnicze nie może być akceptowane w dzisiejszej erze oszczędzania.

Na poziomie UE IFOAM EU Group kontynuuje w imieniu wszystkich członków organizacji czynne popieranie zmiany w kierunku bardziej ekologicznej i bardziej sprawiedliwej WPR. Reforma WPR musi uznać istotną rolę rolników ekologicznych w UE poprzez udzielenie wystarczających dopłat na to, by ta żywność i system rolnictwa pomogła w następnych latach zmienić system rolniczy UE na bardziej zrównoważony.

Cele na następny okres WPR nie zostały jeszcze wybrane, ale zdaje się, że zostanie zrobione choć kilka kroków w kierunku bardziej zrównoważonego rolnictwa. Najnowsze informacje i decyzje na [stronie WWF](#). Oto inne źródła tego artykułu, gdzie można znaleźć dodatkowe informacje: [IFOAM EU Group](#), [Organic Research Centre](#), [rozprawka "Greening the CAP"](#), [publikacja "The truth behind the CAP"](#) i [publikacja na "Wikipedii"](#).

Autor: Gatis Caics, EkoConnect.

Z angielskiego przełożył: Krzysztof Dryś, proof-reading i korekta Zyta Howicka

* * * * *

2. Regionalność jako argument sprzedażowy? Dyskusje w całej Europie

Towary regionalne w wielu krajach przeżywają renesans. To właśnie w obszarze produktów świeżych konsument oczekuje, że mleko, mięso, jajka, owoce i warzywa etc. nie będą pochodziły skądś z daleka. Ten trend odkryli dla siebie nie tylko producenci ekologicznej żywności.

Niezdefiniowana regionalność – rozumienie konsumentkie

Pojęcia „region”, ewentualnie „regionalny”, nie są jednolicie definiowane i – w przeciwieństwie do chronionych znaków pochodzenia – nie są uregulowane prawnie. Czy „region” rozumiany jest jako związek wyrosły na podstawie kryterium geograficznego lub historycznego, czy też jest definiowany według uwarunkowań kulturowych, np. języka? Czy „regionalny” dla konsumenta odnosi się do określonego regionu, czy do o wiele prostszej przestrzennej (i kulturalnej) bliskości wobec producenta?

Według badania Niemieckiego Towarzystwa Gospodarstw Rolnych (DLG), 86% pytanym konsumentów słyszało o pojęciu „regionalny” i niemal wszyscy łączą z nim „produkty z regionu”. Jednak połowa respondentów, słysząc o regionalności, wyobraża sobie przestrzeń związaną z własnym miastem, dla drugiej połowy jest to ich land/prowincja. Ponadto niektórzy są gotowi zapłacić nawet do 15% więcej za środki spożywcze z regionu, inni natomiast nie chcą ponosić żadnych dodatkowych kosztów.

Regionalność zaspokaja u wielu konsumentów potrzebę wpływania na pochodzenie towaru oraz zaufania producentowi i jakości. Poza tym krótsza droga transportu jest często postrzegana jako przyjazna środowisku, co w rzeczywistości jest jednak mocno uzależnione od takich kryteriów jak zużycie energii przy produkcji, składowanie, logistyka, jak również od środka transportu, którym dostarcza się towar do miejsca zakupu przez konsumenta (głównego supermarketu lub gospodarstwa).

Dla 96% niemieckich przedsiębiorstw handlowych temat regionalności ma kluczowe znaczenie. Supermarkety chcą definiować regionalność możliwie jak najszerzej, aby nie być zmuszonym do

Bio-targ w Jeleniej Górze

planowania w małych porcjach i nie stracić dochodów w przypadku braków w zaopatrzeniu. Obecnie jednak każdy supermarket i niektórzy producenci definiują regionalność tak, jak im to pasuje.

Przykłady: Pod nazwą produktu dyskontu LIDL „Dobra część ojczyzny” („Ein gutes Stück Heimat“) są sprzedawane produkty z całych Niemiec, w związku z czym nie są one bezpośrednio regionalne.

Marki regionalne o dokładnie określonym pochodzeniu prowadzi np. sieć sklepów Feneberg w Niemczech. Ich regionalna marka „Städ” („Von Hier“) obejmuje produkty z obszaru 150 km wokół Kempten; nie przekracza się jednak przy tym granicy austriackiej.

Natomiast sklepy partnerskie Food-Coop, „Wspólnota Konsumentka” z Drezna, mają pozwolenie na zaopatrywanie przez producentów i wytwórców w okręgu 150 km od Drezna, niezależnie od granicy kraju. Te produkty są podpisane adresem producenta i oznaczane za pomocą własnych etykiet regionalnych.

W Niemczech, z inicjatywy niemieckiej minister rolnictwa w sierpniu 2012 r., we współpracy z konwencjonalnymi i biologicznymi detalistami i zrzeszeniami, została założona instytucja „Okno regionalne” („Regionalfenster e. V.“). Powinna ona zaproponować konsumentom już na początku 2013 r., najpierw w pięciu modelowych regionach, wraz z jednolitym, sprawdzonym geograficznym oznaczeniem pochodzenia, wiarygodną i jasną informację, służącą konsumentom decyzjom kupna.

W innych krajach idzie się o krok dalej, wprowadzając obowiązujące ponadregionalnie wytyczne. W Czechach więc wprowadzono marki regionalne, skupione i certyfikowane w jednym miejscu. Są tam zorganizowane 22 regiony, niektóre z nich przekraczające granicę ze Słowacją. Produkty oceniane są systemem punktowym według swojej regionalności. Punkty są przyznawane za stopień przetworzenia, pochodzenie surowców i tradycję. www.regional-products.eu

W Łotwie natomiast marka jakości „Zielona łyżka” (www.karotite.lv) gwarantuje na obszarze całego kraju użycie do przygotowywanych produktów co najmniej 75% surowców, pochodzących z tegoż kraju bądź regionu. Powinny one być niemodyfikowane genetycznie i nie mogą zawierać barwników.

Pozostaje mieć nadzieję, że trend związany z jednolitymi kryteriami ujmowania regionalności nie będzie ograniczał się tylko do pojedynczych krajów. Poza tym stawia się pytanie o preferencje konsumenta, jeśli ma on decydować o wyborze pomiędzy „bio lub regionalne” oraz „bio i regionalne”. W tym względzie producenci z branży bio stają przed szansą, by poinformować zarówno o swoich produktach regionalnych, jak i o wartości dodanej produktów bio, pozyskując w ten sposób nowe grupy konsumentów.

Autorzy: Inka Sachse i Michael Aust, EkoConnect.

Tłumaczenie z j. niemieckiego: Anna Wantuch. Korekta: Krzysztof Dryś

* * * * *

3. Ekologiczny chów kurek niosek

Najważniejszym powodem dla czego ludzie wybierają żywność naturalną jest dobro zwierząt. (Ökobarameter, Germany, 2012). Z drugiej strony wyższość chowu naturalnego nad zwykłym nie jest wcale taka pewna, ze względu na raporty medialne o złym stanie systemów naturalnych. Wymogi wynikające z rozporządzenia UE dotyczącego ekologicznego chowu kur niosek różnią się w wielu kwestiach od konwencjonalnego chowu tych zwierząt. Wymagania pewnych stowarzyszeń hodowlanych są nawet ostrzejsze od przepisów UE.

W przeciwieństwie do konwencjonalnego chowu drobiu została wyznaczona górna granica, według której w jednym kurniku nie powinno znajdować się więcej niż 3000 sztuk zwierząt.

Liczba kur niosek jest także ograniczona w zależności od wielkości użytkowanych gruntów rolnych oraz powierzchni kurnika. Na każdy hektar przypada maksymalnie 230, a na każdy m² powierzchni kurnika 6 kur niosek. Każde zwierzę powinno mieć do dyspozycji co najmniej 1600 cm², czyli dwa razy więcej miejsca niż w konwencjonalnym chowie klatkowym.

Poza tym zaleca się przeznaczenie co najmniej 1/3 powierzchni podłogowej na grzebalisko. Należy także zapewnić każdej kurze odpowiednią ilość dobrej jakości ściółki, gniazda o powierzchni większej niż 120 cm² oraz 18-centymetrowe grzędy. Istotne jest także wygospodarowanie miejsca przewidzianego na gromadzenie odchodów. Ważnym elementem ekologicznego chowu kur niosek jest łatwo dostępny wybieg. Zaleca się pokrycie go roślinnością. Poszczególne związki rolnicze ustaliły dodatkowe wymogi, takie jak światło i obsada zwierząt.

Wynika z nich, że minimalnym wymaganiem dotyczącym ekologicznego chowu kur niosek jest kurnik z dostępem do wybiegu. Można go poszerzyć tworząc zadaszony obszar poza kurnikiem tzw. „zimowy ogród”, który może być używany przez zwierzęta niezależnie od warunków atmosferycznych. Zaleca się również posadzenie krzewów i drzew. Dzięki takiemu rozwiązaniu kury nie boją się drapieżnych ptaków i poruszają się nie tylko w pobliżu kurnika, ale także po całej powierzchni wybiegu.

Photo: Globogal, Ökovoletage

Można wyróżnić kurniki do chowu wolierowego i ściółkowego. Istotną cechą wykorzystania wolierów są podwyższone grzędę z różnymi poziomami (na fotografii).

Taki system chowu jest oferowany przez różnych producentów wolierów. Podwyższone grzędę umożliwiają kurom swobodne przemieszczanie się z jednego końca kurnika na drugi. Wolną powierzchnię kurnika można przeznaczyć na grzebalisko. Do usuwania pomiotu używa się najczęściej taśmy nawozowej. Dzięki niej odchody nie są gromadzone w kurniku.

Chów ściółkowy jest prostym rozwiązaniem dla małych kurników. Pomieszczenie dzieli się na pokryty siatką i listwami dół do gromadzenia odchodów oraz grzebalisko, które musi zajmować co najmniej $\frac{1}{3}$

powierzchni kurnika. Listwy spełniają dodatkową rolę jako grzędę. Gniazda są przymocowane do ścian. Ten sposób chowu wymaga czasami zapewnienia kurom dodatkowego ogrzewania.

Inną możliwością ekologicznego chowu kur niosek są mobilne kurniki, które można łatwo przestawiać z jednego miejsca na drugie. Takie kurniki służą do chowu dowolnej liczby ptaków. Mogą się w nich znajdować zarówno doły do gromadzenia odchodów, jak i woliery. Dzięki mobilności kurnika kury mogą korzystać z wybiegu pokrytego świeżą roślinnością, która szybko odrasta. Zaletą tego sposobu chowu jest możliwość pozyskania dodatkowych klientów poprzez umieszczanie mobilnych kurników w pobliżu dróg.

Photo: Stallbau Iris Weiland e.K.

Źródła: Oekolandbau.de, www.huehnermobil.de, Durchführungsbestimmungen zur VO (EG) Nr. 889/2008 der Kommission, EGOekoVOAnhang3, [Bioland](http://Bioland.de), www.mobilstall.de, [Naturland](http://Naturland.de)

Autor: Andrea Mühle, EkoConnect

Tłumaczenie z języka niemieckiego: Maciejewska Anna. Korekta: Krzysztof Dryś

* * * * *

4. Przemysł naturalny, przetwórstwo i handel w trzech Państwach Nadbałtyckich

Poza podobieństwami w sytuacji politycznej, historii i innych czynnikach, występują różnice w przemyśle naturalnym, przetwórstwie i handlu trzech sąsiadujących ze sobą państw.

Udział całkowicie przekształconego obszaru naturalnego z powierzchni rolnej (w 2010r) wynosił 5,2% na Litwie, 9,2% na Łotwie i 12,8% w Estonii, co w 2011r wynosiło 99 410 ha na Litwie, 130 059 ha na Łotwie oraz 101 906 ha w Estonii. 2/3 obszaru naturalnego w Estonii to pastwiska, podczas gdy na Łotwie pastwiska stanowią 40%, a na Litwie tylko 21%. 75% obszarów naturalnych na Litwie stanowią grunty rolne, z czego 90% wykorzystuje się pod uprawę zbóż i roślin strączkowych. Przeciwnie natomiast na Łotwie i w Estonii ponad 60% obszarów rolnych wykorzystuje się jako naturalną paszę. Jest to spowodowane przede wszystkim różnicami w klimacie i jakością gleb w tych trzech krajach. Innym czynnikiem mającym wpływ na tę sytuację jest różnica dopłat z Unii Europejskiej do naturalnych obszarów rolnych, na których uprawia się zboża: w Estonii rolnicy dostają 119 EUR/ha, Łotysze 109 EUR/ha, a Litwini 215 EUR/ha.

Nations Online Project
www.nationsonline.org

Estonia wyprzedza nieco pozostałe kraje w produkcji i przetwórstwie mięsa metodą naturalną (głównie dotyczy to wołowiny i jagnięciny), jak również, w ostatnich latach, zauważono wzrost działalności eksportowej. Łotwa może być dumna z naturalnej skrobi ziemniaczanej firmy produkcyjnej „Aloja Starkelsen” i ich linii kosmetyków naturalnych kierowanych przez firmę „Madera Cosmetics”. Litwa, w porównaniu do swoich dwóch północnych sąsiadów, ma dominującą

pozycję jeśli chodzi o warunki produkcji i eksportu naturalnych zbóż i roślin strączkowych (w zależności od rodzaju źródeł, które podają że osiągają poziom eksportu w wysokości do 35 000 ton rocznie). Na terenie Litwy występuje kilka firm zajmujących się przemysłem zbóż naturalnych, które skupują naturalne zboża od rolników i eksportują je głównie do Skandynawii i Niemiec. W Estonii i na Łotwie podobna działalność rozpoczęła się zaledwie kilka lat temu. Konkurencja różnych firm międzynarodowych wzrosła bardzo szybko, ponadto duża część zbóż trafia do obu krajów jako pasza dla zwierząt. Niektórzy z największych rolników zajmujących się uprawą naturalnych zbóż znad Bałtyku mają podpisane kontrakty bezpośrednie, głównie na eksport do Niemiec.

W porównaniu do południowych sąsiadów, w supermarketach w Estonii można znaleźć więcej sklepów z produktami naturalnymi, co prawdopodobnie jest skutkiem większego o kilka kroków wzrostu gospodarczego kraju w porównaniu do sąsiadów na przestrzeni ostatnich 20 lat. Ostatnio popyt na produkty naturalne na rynku w Estonii przewyższa podaż. Estońska spółdzielnia „Eesti Mahe”, która rozpoczęła swoją działalność w 2003r handlując naturalnie wytworzonym mięsem, a obecnie oferuje pełną gamę Estońskich produktów naturalnych, np. w supermarketach „RIMI”, co spotyka się z wielkim zainteresowaniem klientów. Również sieć marketów „Maxima” na Litwie oferuje nadzwyczajny wachlarz naturalnych krajowych produktów i marek. Można postrzegać to zjawisko jako wyjątkowe, nawet w porównaniu z ofertą supermarketów w krajach Europy Zachodniej. Zarówno RIMI jak i Maxima sprzedają jednocześnie wiele regionalnych produktów w swoich sklepach na Łotwie. We wszystkich trzech krajach głównymi punktami sprzedaży produktów naturalnych są supermarkety (50% udziału na rynku), ale ważne są też sklepy z produktami aturaknymi, apteki, targi, sklepy internetowe Średnie wydatki na osobę rocznie, na produkty naturalne wynoszą nieco ponad 2EUR na Litwie i Łotwie i między 3 a 5 EUR (w zależności od ośrodka badań) w Estonii.

Pomimo dużej ilości produkowanych surowców naturalnych, nawet do 80% lub więcej w przypadku niektórych produktów (mleka, warzyw, bydła mięsnego oraz zbóż w przypadku Estonii i Łotwy) są sprzedawane jako zwykłe produkty lub przeznacza się je do karmienia zwierząt. Z drugiej strony, ponosi się wysokie koszty na import naturalnie przetworzonej żywności z Europy Zachodniej. Główną przyczyną jest niedorozwój przetwórstwa naturalnego, podobnie jak w innych krajach Europy Wschodniej. Potrzebne są duże nakłady finansowe i czasu, aby rozpocząć procesy przetwórstwa naturalnego zgodnie z regulacjami dotyczącymi produkcji naturalnej oraz przepisami lokalnych władz w zakresie surowych Europejskich standardów higieny. Dla tradycyjnych przetwórców produkcja naturalnych produktów certyfikowanych jest skomplikowana (inwestycja czasu i zasobów, aby rozdzielić produkcje naturalną i konwencjonalną, system regularnego oczyszczania itp.) a maszyny kupuje się aby produkowały duże ilości i muszą pracować na pełnych obrotach żeby osiągnąć zwrot z inwestycji. Z tego względu, brakuje lokalnych dostawców produktów naturalnych, którzy mogliby zagwarantować długoterminowe dostawy o stałych ilościach i odpowiedniej jakości, dlatego też trzeba importować surowce z innych krajów. Dodatki do żywności naturalnej (np. przyprawy) często nie są dostępne w zasięgu regionalnym, co powoduje, że niewielkie ilości są importowane za wysoką cenę. Wszystkie te czynniki są przyczyną wysokich cen produktów końcowych na rynku, gdzie konkurencyjność z markami importowanych produktów naturalnych i tradycyjnie wytwarzanymi produktami regionalnymi jest wystarczająco wysoka. Konsumenci często nie są gotowi, aby płacić więcej za produkty naturalne z powodu niskich dochodów. Inną kwestią jest niewydurowanie konsumentów w zakresie różnic między np., naturalną żywnością, a „nieprzetwarzaną”, „zdrową” czy choćby „żywności kupionej od rolnika”. Przetwórstwem naturalnym zajmują się głównie mali przedsiębiorcy, chociaż ich liczba wzrasta prawie o 50% rocznie w przeciągu ostatnich kilku lat. Na Łotwie liczba przetwórców osiągnęła dotychczas poziom 129 firm, podczas gdy w Estonii było 55 przetwórców (2011r) i 70 przetwórców na Litwie (2010).

Niektóre z sektorów przetwórstwa naturalnego są stosunkowo wysoko rozwinięte we wszystkich trzech krajach nadbałtyckich, na przykład, produkcja herbaty i kosmetyków ziołowych, roślin o właściwościach aromatycznych i leczniczych, miodu, produktów mlecznych jak również soków z owoców jeżynowych. Brak popytu na te produkty na rynku regionalnym prowadzi do niskiej ilości ekologicznych młynów i rzeźni, co spowalnia dalszy rozwój przetwórstwa zbóż i mięsa, a oba mają duży potencjał rozwoju.

Obecnie bydło mięsne często przewozi się żywe. Ich liczba sięga nawet 10 000 sztuk bydła naturalnego, najczęściej młodych byczków i jałówek, rocznie do każdego kraju. Młode bydło często kupuje się tradycyjnie – bezpośrednio od rolnika i wywozi się je do tuczenia do Europy Południowej lub Zachodniej, w ciągu ostatnich lat często wywożono je do Turcji. Większość rolników uważa, że nie opłaca się dłużej tuczyć zwierząt z powodu kosztów żywienia i braku opłacalnych kanałów sprzedaży.. Pozytywnym przykładem uczciwych cen i stabilnego wspierania rozwoju eksportu jest [„Baltic Beef Cattle Auctions”](#) (Aukcja Bydła Mięsnego znad Bałtyku p.s.) w Nereta, na Łotwie. Aukcje są organizowane raz w miesiącu, na każdej sprzedaje się około 300 – 400 sztuk żywych byczków i jałówek (średnia waga 300 – 400 kg). Około połowa z nich to zwierzęta hodowane naturalnie, ale sprzedawane za cenę tradycyjnie hodowlanych, ponieważ kupujący produkty naturalne nie byli nimi zainteresowani.

Innym ważnym problemem, który dotyczy ogólnie polityki rolnej zarówno w znaczeniu szerokim jak i rolnictwa naturalnego jest za niski poziom płatności bezpośrednich z Unii Europejskiej dla rolników w państwach nadbałtyckich i innych krajów Europy Wschodniej. Podstawowa płatność dla rolników z regionu Morza Bałtyckiego jest obecnie 4 – 5 razy niższa niż w niektórych krajach Europy Zachodniej, dlatego też rolnicy nie mogą sprzedać swoich produktów na rynku Unii Europejskiej po konkurencyjnych cenach. Jest to wystarczająco duży powód, aby sprzedawać młode bydło mięsne zamiast poddawać je dalszemu procesowi tuczenia.

Rolą wszystkich 3 krajów w przyszłości jest udział w eksporcie produktów i surowców naturalnych, co będzie skutkiem rozrostu rynków wewnętrznych. Wiele opuszczonych lub nie uprawianych intensywnie obszarów rolnych daje obiecującą perspektywę rozwoju produkcji naturalnej w przyszłości. Rynek regionalny nie jest tak atrakcyjny jak sprzedaż eksportowa, zwłaszcza że łączna liczba mieszkańców we wszystkich 3 krajach Nadbałtyckich wynosi mniej niż 8 milionów.

Więcej informacji na temat rynku produktów naturalnych w krajach Nadbałtyckich oraz w 11 innych krajach Europy Centralnej i Wschodniej łącznie z informacjami na temat głównych przetwórców, eksporterów, hurtowników, detalistów i innych prawdopodobnych partnerów biznesowych można znaleźć na stronie [EkoConnect](#).

Autorzy: Gatis Caics i Inka Sachse, EkoConnect

Tłumaczenie z języka angielskiego wykonała Patrycja Smoleńska. Korekta: Krzysztof Dryś

* * * * *

5. Eksport ekologicznego ziarna z Litwy na rynki Północnej i Zachodniej Europy

„Scandagra Lithuania” należąca do duńskiego DLG i skandynawskiej firmy „Scandinavian Farmers” jest obecnie największym dostawcą ekologicznego ziarna w krajach Bałtyckich. Spółka siostra „Farm Plant Eesti w Estonii także rozpoczęła handel ziarnem ekologicznym, natomiast firma „Scandagra Latvia” planuje rozpocząć działalność ekologiczną w najbliższej przyszłości.

Około 70 000 ha całkowicie przekształconej powierzchni ekologicznej na Litwie wykorzystuje się na uprawę zbóż, roślin strączkowych i ich mieszanek. Blisko 1700 rolników pracuje wyłącznie przy produkcji roślinnej. Scandagra współpracuje obecnie ze 120 rolnikami, z czego większość z nich jest partnerami firmy już od kilku lat. Firma eksportuje około 10-15 tysięcy ton ekologicznego ziarna w roku, co stanowi 1/3 całkowitego eksportu ekologicznego ziarna Litwy. Ziarno sprzedaje się głównie do Niemiec i głównych krajów skandynawskich. Ekologiczne ziarno stanowi około 10% całkowitego eksportu zbóż firmy Scandagra.

Kierownik produkcji, Pan Andrius Gritenas odpowiada poniżej na pytania dotyczące firmy i współpracy z rolnikami.

EkoConnect (EC): Proszę opowiedzieć nam o swoich doświadczeniach z długoterminowej współpracy z rolnikami produkującymi ziarno ekologiczne.

A. Gritenas (A.G.): Współpraca pomiędzy partnerami jest możliwa tylko wtedy, gdy przynosi korzyści dla każdego z nich. Rolnicy poszukują partnerów biznesowych, którzy posiadają silne zaplecze finansowe, dotrzymują słowa i oferują uczciwe ceny. Dostawcy szukają rolników, którzy mogą zapewnić wysoką jakość ziarna, posiadają możliwości przechowywania i są w tym elastyczni (mają możliwość załadunku zboża luzem bądź w dużych workach). Rolnicy muszą myśleć jak biznesmeni i rozumieć, że jeśli chcą uzyskać wysoką cenę muszą oferować atrakcyjny produkt. Bardzo ważnym elementem dla zapewnienia wysokiej jakości zboża jest posiadanie odpowiedniego sprzętu pozwalającego na suszenie i oczyszczanie ziarna. Z uwagi na stosunkowo niskie zapotrzebowanie, na Litwie niewiele jest punktów usługowych, w których rolnicy mogliby suszyć i oczyszczać swoje ekologiczne zbiory. Firmy zajmujące się sprzedażą zboża ekologicznego zazwyczaj posiadają swoje własne magazyny, ale często obawiają się przyjąć plony od rolników produkujących małe ilości zboża, szczególnie jeśli dostarczane są one luzem. Zanieczyszczenie ziarna pestycydami zawsze stanowiło problem. Ponieważ jakość i bezpieczeństwo są dla nas najważniejsze, ściśle współpracujemy z naszymi rolnikami i dodatkowo przeprowadzamy regularne testy ziarna, aby uniknąć „niespodzianek”

EC: Proszę opisać zarządzanie całym procesem działań, zaczynając od wsparcia przy zbiorach po transport i magazynowanie

A.G.: Jako dostawcy ziarna, chcemy także doradzać rolnikom. Istnieje ogromna potrzeba zmiany ich myślenia. Litewscy rolnicy często nie inwestują środków w glebę czy materiał siewny, mimo, iż istnieją ogromne możliwości poprawy plonów. Przykłady pokazują, że tylko poprzez zmianę gatunku ziarna w niektórych gospodarstwach, w porównaniu do przeciętnego okresu, polony zwiększyły się dwukrotnie.

Pozytywną rzeczą jest to, że gospodarstwa ekologiczne powiększają się, a co za tym idzie rolnikom łatwiej jest zainwestować w powierzchnie magazynowe i potrzebny sprzęt. Prowadzenie działalności ekologicznej bez własnych magazynów jest obecnie bardzo utrudnione: rolnicy muszą sprzedawać ziarna natychmiast po dokonanych zbiorach za niską cenę bądź transportować je do znacznie oddalonych magazynów dostawców. Albo, co gorsze, zmuszeni są sprzedawać ekologiczne ziarno jako tradycyjne. Dostawcy wspierają rolników w tych działaniach, ale w latach, gdzie większość zboża, która trafia z pól posiada wysoką wilgotność, nawet oni są bezradni. Dowodzi to po raz kolejny, jak istotną sprawą dla rolników jest posiadanie własnego zaplecza.

EC: Czy mógłby Pan na zakończenie powiedzieć kilka słów o przyszłości sektora ekologicznego zboża?

A.G.: Jeśli chodzi o rynek litewski, z jednej strony konsumpcja produktów ekologicznych jest stosunkowo niska, a ceny produktów ekologicznych są zbyt wysokie dla lokalnych konsumentów, biorąc pod uwagę poziom ich dochodów. Z drugiej strony Litwa od zawsze była eksporterem produktów rolniczych, zboża, i jest także państwem eksportującym towary ekologiczne. Jednakże wiele zależy od Unii Europejskiej i naszej polityki krajowej, ponieważ bez dodatkowego wsparcia gospodarstwa ekologiczne będą miały trudności, aby przetrwać. W ciągu kilku ostatnich lat ceny w Centralnej Europie i Skandynawii kształtowane były prawidłowo i różnica w cenach artykułów ekologicznych i tradycyjnych była całkiem znacząca. Ponadto z uwagi na to, iż rynek krajowy ciągle się rozwija, możemy oczekiwać, że wzrośnie również zainteresowanie rolników inwestowaniem w urządzenia magazynowe, jakość i metody produkcji. Obecnie znaczna ilość ekologicznego ziarna sprzedawana jest jako ziarno tradycyjne, ale z czasem powinno to ulec zmianie.

Z angielskiego przetłumaczyła: Aldona Małag. Korekta : Krzysztof Dryś

* * * * *

6. Zwierzęta pociągowe – staromodne czy na czasie?

Traktory często uchodzą za idące z duchem czasu, nowoczesne źródło rozwiązań, wymaganych w gospodarstwie rolnym. Zaś „rozwiązanie” w postaci zwierząt pociągowych wydaje się być przestarzałe. Czy tak jest faktycznie?

Brytyjski naukowiec Paul Starkey w 2010 r. napisał raport dla Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) o ogólnoświatowej sytuacji zwierząt pociągowych. Fakt, że poprzez używanie traktorów wzrasta zużycie nawozów sztucznych oraz oleju napędowego, stanowi jeszcze jeden ważny aspekt gospodarczy.

Traktory rzadko pomnażają finansowe korzyści gospodarstwa. Poprawiają natomiast wydajność pracy, co prowadzi do wzmożonego wypierania ludzkiej siły roboczej. Tym samym rosną wyzwania dla przestrzeni miejskiej.

Wszędzie tam, gdzie wciąż używa się zwierząt pociągowych (np. w Europie Wschodniej), wiele gospodarstw rolnych kalkuluje, czy nie zrezygnować z tychże zwierząt pociągowych na rzecz traktora. Tymczasem według raportu FAO wydaje się możliwe, że bardziej ekonomiczne okazuje się zachowanie zwierząt pociągowych.

W ramach niemieckiego projektu „Humussphäre“ od 2005 r. prowadzi się badania praktyczne, dotyczące używania koni pociągowych. Wyniki pokazują, że zwierzęta pociągowe są najaktualniejszym rozwiązaniem dla gospodarstw rolnych przyszłości.

W związku z wynikami z FAO i własnymi, pozytywnymi badaniami, „Humussphäre“ poszukuje obecnie wschodnioeuropejskich gospodarstw, niezależnie od wielkości, które na podstawie danych własnych, zechciałyby przeprowadzić ekonomiczne porównanie pomiędzy traktorami a zwierzętami pociągowymi.

Więcej informacji na ten temat udzieli Państwu Klaus Strüber z Humussphäre: e-mail info@hof-hollergraben.de lub tel. 0049 4528 764 (Niemcy).

Literatura: Starkey, P. (2010): Livestock for traction: world trends, key issues and policy implications – Food and Agriculture Organization (FAO), ss. 42.

Strüber, K. (2011): Humussphäre, Projektbericht Nr. 7 – Projektarbeit der GLP, ss. 57.

Autor: Klaus Strüber, Niemcy, rolnik i kierownik projektu „Humussphäre”, 20. listopada 2012 r.

Tłumaczenie z j. niemieckiego: Anna Wantuch. Korekta: Krzysztof Dryś

7. Certyfikaty ekologiczne teraz dostępne w całej Europie

Od 29-tego listopada 2012 roku dwie platformy wydające certyfikaty ekologiczne „EASY-CERT” oraz „bioC” połączyły się, razem posiadły szczegółowe i sprawdzone informacje (certyfikaty cyfrowe, certyfikaty *zatwierdzenia* etykiety itp.) o 60 000 certyfikowanych gospodarstwach rolnych, firmach technologicznych oraz spółkach handlowych znajdujących się na terenie większości państw europejskich i poza Europą.

W ten sposób platformy „EASY-CERT” i „bioC” od razu spełniły zarówno szwajcarskie wymogi jak i te stawiane przez Unię Europejską, które dotyczą postanowienia o certyfikatach cyfrowych mających wejść w życie z dniem 1-ego stycznia 2013 roku. Nowe rozszerzone usługi dają większą pewność międzynarodowego systemu certyfikacji ekologicznej.

„EASY-CERT” to platforma wydająca certyfikaty założona kilka lat temu przez dwa organy certyfikujące: szwajcarską firmę „bio.inspecta AG” oraz „Austria Bio Garantie”. Firma „bioC” GmbH ma 10 lat doświadczenia w prowadzeniu takiej samej platformy w Niemczech. „Współpraca między „bioC” i „EASY-CERT” zwiększyła przejrzystość i pewność na europejskim rynku ekologicznym,” zauważa Ueli Steiner dyrektor naczelny Firmy „bio.inspecta AG” i założyciel „EASY-CERT”.

Inne organy certyfikujące zachęca się do zintegrowania baz danych o gospodarstwach i firmach przez nich certyfikowanych, dzięki czemu przyczynią się do uzupełniania listy i zwiększenia przejrzystości na europejskim rynku ekologicznym. W wyniku tej współpracy zbudowaliśmy fundamenty dla europejskiego archiwum,” podkreśla Rolf Mäder dyrektor naczelny „bioC” GmbH.

Więcej informacji oraz osoby kontaktowe: Rolf Mäder, dyrektora naczelnego Firmy „bioC” GmbH: Rolf.Maeder@bioC.info, Ueli Steiner, „EASY-CERT”, dyrektor naczelny „bio.inspecta AG”, info@easy-cert.com.

Źródło artykułu: komunikat prasowy wydany przez „EASY-CERT” and „bioC”, 29-tego listopada 2012 roku.

Z angielskiego przetłumaczyła: Ilona Sosna. Korekta: Krzysztof Dryś

* * * * *

8. Organic Marketing Forum 2013 - nowa koncepcja networkingowa i wydłużona wystawa.

W dniach od 17 do 19 czerwca 2013 r. 8. Organic Marketing Forum – Europejska fachowa wystawa produktów organicznych oraz networkingowa konferencja (OMF) - otworzy swoje podwoje w Warszawie: główne miejsce spotkań sektora rynku organicznego Centralnej i Wschodniej Europy ponownie przyciągnie biznesmenów, ekspertów i innych kluczowych uczestników rynku organicznego.

Organic Marketing Forum, dobrze już znane na europejskim rynku organicznym, w 2013 roku oferuje liczne zmiany: wystawa żywności i surowców organicznych zostanie wydłużona, dzięki czemu w drugiej jej części wystawcy będą mogli również sprzedawać swoje produkty. Oprócz wystawy zostaną zorganizowane Networkingowe Stoły Kooperacyjne dla różnej kategorii produktów. Wystawcy i uczestnicy będą mieli dodatkowo okazję przedstawić się i zaprezentować swoje produkty w hali wystawienniczej. Będzie również możliwość skorzystania z bezpłatnych konsultacji z ekspertami. Kolejne nowości na OMF to sesje Speed Networking służące nawiązywaniu kontaktów między uczestnikami oraz specjalne warsztaty dla sprzedawców detalicznych. Ponadto nowa polityka cenowa OMF pozwoli na udział większej liczbie uczestników i wystawców. Oczekujemy, że w 2013 roku w Forum wezmą udział producenci, przetwórcy, handlowcy, sprzedawcy detaliczni oraz inni eksperci w branży organicznej z około 30 krajów Europy.

Ważną częścią imprezy będzie konferencja, tłumaczona symultanicznie na języki: angielski, niemiecki, polski i rosyjski. Jednym z tematów niniejszej konferencji – z towarzyszącym jej mottem: „W biznesie liczą się kontakty” – będzie strategia współpracy i stworzenie sieci kontaktów między uczestnikami.

Ideą całego Organic Marketing Forum jest ściślejsza współpraca w ramach krajów i między krajami: „Najszybciej rozwijająca się część rynku organicznego usytuowana jest na wschodzie Europy. Organic Marketing Forum 2013 ponownie zgromadzi przedsiębiorstwa ekologiczne Wschodniej i Zachodniej Europy i będzie punktem wyjścia dla rozwoju i nawiązania nowej współpracy” mówi Bernhard Jansen, prezes EkoConnect i główny organizator Forum. „Jestem szczególnie zadowolony z udanej współpracy z partnerami, dzięki którym docieramy do większej grupy przedsiębiorstw organicznych – podsumowuje Bernhard Jansen.

Poza tym „BioFach” oraz stowarzyszenie producentów „Polska Ekologia”, Stowarzyszenie producentów Żywności „[Ekoland](#)“, Centrum Doradztwa Rolniczego [CDR](#) a także [Organic Retailers Association \(ORA\)](#) są partnerami OMF 2013. Forum pozostaje pod patronatem [IFOAM EU Group](#) oraz [Polskiego Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi](#).

Dalsze informacje oraz rejestracja dostępne są na stronie www.organic-marketing-forum.org. Zniżki dla wczesnej rejestracji obowiązują do 28 lutego 2013 r.

Autorzy: Gatis Caics i Bernhard Jansen, EkoConnect. Tłumaczenie z języka angielskiego: Aldona Małag

* * * * *

9. Nowe książki dotyczące upraw organicznych

Ostatnio wydanych zostało kilka książek w języku rosyjskim i angielskim na temat upraw organicznych, dzięki czemu możliwe stało się przekazanie istotnej wiedzy z tego zakresu krajom Europy Wschodniej.

1. „*Rolnictwo organiczne*” (po angielsku „*Organic agriculture*”, po rosyjsku «*Органическое сельское хозяйство*»), 2010, 396 stron

Autorzy: Borivoj Šarapatka, Jiří Urban i inni

Języki: rosyjski i angielski

Opis: Książka ta skupia się na zagadnieniach praktycznych dotyczących uprawy gleby, żywienia i nawożenia roślin, uprawy zbóż, zwalczania chwastów, trwałych użytków zielonych, wegetacji owoców i warzyw, uprawy winorośli i produkcji win oraz hodowli zwierząt. Zawiera również rozdziały opisujące historię oraz obecną sytuację rolnictwa organicznego w Europie, wraz z przepisami i skutkami środowiskowymi. Książka ta oparta jest na czeskim wydaniu napisanym przez Czeskiego Ministra Rolnictwa, Czeskiego Ministra Środowiska oraz stowarzyszenie PRO-BIO.

Gdzie kupić: wszystkie informacje znaleźć można na stronie internetowej wydawcy, którym jest firma BioInstitut: www.bioinstitut.cz, w zakładce "Publikacje".

2. „*Eko-oznaczenia*” (po rosyjsku «*Экологическая маркировка*»), 2012, 128 stron

Autor: Elena Smirnova

Język: rosyjski

Opis: Książka ta opisuje różne rodzaje ekologicznych oznaczeń, jakie występują na produktach żywnościowych, tekstyliach, kosmetykach, artykułach drewnianych, budowach ekologicznych itd. Zawiera również informacje na temat certyfikatów organiczności.

Gdzie kupić: można ją zamówić online, przez wydawnictwo "The Green Book", na ich stronie internetowej www.zelenayakniga.ru.

3. Tłumaczenie z języka niemieckiego na język rosyjski książki „*Zdrowe odżywianie*” (po niemiecku „*Vollwert-ernährung*”, po rosyjsku «*Полноценное питание*»)

Autorzy: Karl von Koerber / Thomas Männle / Claus Leitzmann, tłumaczenie z języka niemieckiego na język rosyjski wykonał Aleksei Ursulenko

Język: rosyjski

Opis: Książka omawia zasady zdrowego żywienia oraz wyjaśnia jak każdy z nas może dbać o swoje zdrowie, wybierając naturalne produkty spożywcze. Opisuje również, w jaki sposób wybór żywności wpływa nie tylko na nasze zdrowie, ale również na środowisko.

Gdzie kupić: prosimy o kontakt z autorem tłumaczenia Alekseim Ursulenko (e-mail ursulenko@mail.ru) w celu uzyskania dodatkowych informacji.

4. "Rolnictwo o wysokiej wartości przyrodniczej w Europie" (po angielsku "High Nature Value Farming in Europe. 35 krajów europejskich - doświadczenia i perspektywy"), 2012, 500 stron

Autorzy: każdy rozdział ma innych autorów, w zależności od danego kraju. Listę autorów można sprawdzić [tutaj](#).

Język: angielski

Opis: Książka jest bardzo obszernym wprowadzeniem do tematu rolnictwa o wysokiej wartości przyrodniczej oraz przedstawia sposób wdrożenia tego pomysłu w 35 krajach Europy, opisany przez lokalnych specjalistów w tej dziedzinie. Zawiera dużo kolorowych zdjęć, map i rysunków.

Gdzie kupić: książka dostępna jest na stronie internetowej Europejskiego Forum na rzecz Ochrony Przyrody i Pasterstwa: efncp.org/publications/books.

Tłumaczenie z angielskiego wykonane przez Joannę Pińczuk. Korekta: Krzysztof Dryś

* * * * *

Czy podobał się Państwu nasz biuletyn informacyjny?

Jeśli tak, będziemy wdzięczni, jeśli polecą nas Państwo swoim znajomym i przyjaciołom. Jeśli mają Państwo jakieś uwagi i komentarze proszę skontaktować się z EkoConnect. Wszelkie Państwa sugestie dotyczące poruszanej tematyki jak również jakości artykułów i ich tłumaczeń są dla niezwykle cenne.

Jeśli biuletyn Informacyjny został Państwu przesłany przez kogoś innego, a chciałby Pan/Pani otrzymać go bezpośrednio od nas, proszę napisać do nas e-mail zamieszczając w tytule wiadomości: „Subscribe EkoConnect Information Letter”, na adres: redaktion@ekoconnect.org.

Jeśli nie chcą Państwo dłużej otrzymywać od nas biuletynu należy wysłać do nas e-mail wpisując w rubrykę „temat” „Unsubscribe EkoConnect Information Letter”.

Niniejszy biuletyn informacyjny jest wspólnym projektem EkoConnect. Tłumaczenia są wykonywane dzięki zaangażowaniu wolontariuszy. Jeśli jesteście Państwo zainteresowani pomocą przy tłumaczeniu biuletynu prosimy o kontakt. Z chęcią przyjmujemy Państwa pomoc.

Pozdrowienia, Redakcja

EkoConnect jest organizacją *non profit* z siedzibą w Niemczech, która wspiera wymianę informacji, wiedzy i doświadczenia w dziedzinie rolnictwa ekologicznego. Organizacja ta jest siecią osób i organizacji, które uczestniczą w eko-sektorze Europy Zachodniej i Wschodniej, aby umożliwić im spotkanie i współpracę.

Najważniejsze jest wsparcie takich działań, które są za długotrwałym rozwojem rolnictwa ekologicznego w Europie Środkowej i Wschodniej, jak i za połączeniem uczestników oraz udostępnieniem ekologicznie wytworzonej żywności. EkoConnect pełni zatem funkcję głównego źródła informacji, służy pomocą przy realizacji spotkań, wymiany doświadczeń i doskonalenia. Ponadto wspiera prywatne i publiczne instytucje przy wprowadzeniu struktur rolnictwa ekologicznego. Rada specjalistyczna służy pomocą organizacji EkoConnect w kwestiach merytorycznych i dotyczących strategii podejmowanych działań.

Członkostwo. Do członków EkoConnect należą eksperci i organizacje z całej Europy z długoletnim doświadczeniem w zmianie ekologicznych struktur rolnictwa, ale też osoby, które interesuje nauka i wsparcie eko-idei. Mogą Państwo wesprzeć naszą pracę, jeśli zapiszą się Państwo jako członek finansujący lub zwyczajny do naszej sieci. Prosimy o wypełnienie formularza meldunkowego na naszej stronie internetowej (www.ekoconnect.org). Należą Państwo już do naszej sieci? Zachęcamy Państwa do przekazywania informacji o członkostwie współpracownikom, przyjaciołom lub innym *lobby*.

Nadchodzące wydarzenia

Data	Wydarzenie	Miejsce	Temat	Strona internetowa
15.01.2013	Działac ekologicznie	Dolny Śląsk, Polska	Seminarium: zdrowotność zwierząt oraz zastosowanie alternatywnych metod leczenia	www.ekoconnect.org
23.01.2013– 24.01.2013	BioVak 2013	Zwolle, Holandia	Targi dla całej sieci firm zajmujących się rolnictwem ekologicznym	www.biovak.nl
13.02.2013– 16.02.2013	BioFach & Vivanness	Norymberga, Niemcy	Największe na świecie targi produktów ekologicznych	www.biofach.de www.vivanness.de
05.03.2013	Działac ekologicznie	Dolny Śląsk, Polska	Warsztat: ekonomika gospodarstw/ sprzedaż bezpośrednia	www.ekoconnect.org
07.04.2013– 08.04.2013	Natural and Organic Products Europe 2013	Londyn, Wielka Brytania	Wystawa produktów naturalnych, zrównoważonych, ekologicznych i wspierających zdrowy styl życia	www.naturalproducts.co.uk
14.04.2013	BioWest	Düsseldorf, Niemcy	Wystawa produktów ekologicznych	www.biowest.info
19.04.2013– 21.04.2013	Biostyl 2013	Praga, Czechy	VIII Targi zdrowego żywienia i zdrowego stylu życia	www.biostyl.cz
28.04.2013	BioOst	Berlin, Niemcy	Krajowa wystawa produktów ekologicznych	www.bioost.info
16.05.2013– 19.05.2013	Ecology – Izmir 2013	Izmir, Turcja	Największa wystawa produktów ekologicznych w Turcji	www.ekolojiizmir.com
23.05.2013– 25.05.2013	BioFach China	Shanghaj, Chiny	Międzynarodowe targi produktów ekologicznych i konferencja. Największa wystawa produktów ekologicznych w Azji	www.biofach-china.com
24.05.2013– 26.05.2013	EKOGALA 2013	Rzeszów, Polska	Targi produktów ekologicznych i żywności ekologicznej	www.ekogala.eu
08.07.2013 10.07.2013	7 th European Organic Congress	Wilno, Litwa	08.07.2013 wycieczka, 09–10.07.2013 zjazd: przegląd rozporządzeń dotyczących produktów ekologicznych jako szansa dla przyjaznej dla środowiska wspólnej polityki rolnej	www.organic-congress-ifoameu.org
17.06.2013– 19.06.2013	Organic Marketing Forum 2013	Warszawa, Polska	Europejska wystawa produktów ekologicznych i konferencja networkingowa. Główne miejsce spotkań sektora produktów ekologicznych w Europie Środkowej i Wschodniej	www.organic-marketing-forum.org
27.06.2013– 30.06.2013	BioFach América Latina / Bio Brazil Fair 2013	São Paulo, Brazylia	Międzynarodowe targi produktów ekologicznych i konferencja	www.biofach-americalatina.com

Tłumaczenie z angielskiego: Zyta Howicka. Korekta: Krzysztof Dryś

wollmerstaedt **YOU YOU** communications

Green Marketing for a better world. ↗ www.youyou.eu